

Прошло је 110 година (1889–1999) од када су *Геолошки анали Балканскога полуострва* први пут угледали свет, а ево сада излази 63 по реду број, што овај часопис уврштајује у ред наших најстаријих природњачких (јестаственичких) едиција уопште, а осим тога они су и најстарији часопис у својој науци/струци не само у Србији, него и на целом Балканском полуострву. Крајем прошлог века, пре свега, заслугом великог природњачког визионара Јована М. Жујовића, оснивача геолошке школе и утемељивача геолошке науке на нашем простору, на Балкану се појавио први часопис из области геологије. Својом појавом он је истовремено пратио стварање геолошке школе и науке у Србији и формирање Српског геолошког друштва, што је временом прерасло просторе Србије и Балканског полуострва. Данас су *Анали*, како се овај часопис често популарно назива, познат и веома цењен научни часопис који се, захваљујући размени, може наћи у многим светским библиотекама, научним институцијама и високошколским организацијама.

Замисао првог геолога Србије, оснивача Геолошких анализа, у основи је имала претензије да окупи све стручњаке који се баве истраживањима у геологији и областима блиским геологији и да њихове резултате учини доступним, не само стручним људима, већ и свима који користе геолошка сазнања и резултате геолошких истраживања. Зато је већ на почетку свог излагања часопис окупио и старије и млађе геологе, али и хемичаре, рударе и природњаке блиске геолозима и геолошким наукама. Самим тим *Анали* су још с краја 19. века попримили карактер научног и стручног часописа, неопходног ширем кругу читалаца и корисника.

Геолошки анали Балканскога полуострва почели су да излазе као званичан научно–стручни орган Геолошког завода ондашње Велике школе, која је почетком 20. века прерасла у Универзитет у Београду. Надаље, зависно од места припадности наследника ове прве геолошке школе Србије, али увек следећи њен континуитет и остајући чврсто везани за Универзитет као издавача, Геолошки анали су најпре били часопис Филозофског, а затим Природно–математичког факултета, да би шездесетих година 20. века постали гласило Рударско–геолошког факултета, коме и данас припадају.

Поред геолошке школе, која је формирана са жељом да, између осталог образује домаће стручњаке из области геологије, Геолошки анали су имали, такође исти циљ – да геолошка истраживања у Србији врше пре свега, домаћи истраживачи. Зато је идеја Ј. М. Жујовића широко прихваћена тако да су у оквиру Геолошких анализа и Српског геолошког друштва своје резултате истраживања саопштавали и

старији и млађи кадрови. Тиме је геологија Србије добила нири замах, како у обрадовању сопствених кадрова, тако и у публикувању резултата њихове активности.

У првим свескама и књигама Анала нашли су се радови објављени на српском, али и на француском или немачком језику, што је у основи изражавало жељу оснивача да први балкански геолошки часопис поприми обележја европског часописа, а српску геологију учини саставним делом европске геологије. Тиме су истовремено домаћи истраживачи геологије Србије, а затим и Југославије, добрим делом наследили и потиснули европске истраживаче који су у 19. веку својатали геологију Балканског полуострва. Тако овај часопис од свог првог броја постаје брана против снажне најезде страних истраживача, нарочито оних из моћне Аустро–угарске монархије, који су у оно доба, не само Србију већ и цело Балканско полуострво стављали у сфере својих научних утицаја и интереса.

Ј. М. Жујовић је још од првих дана излажења пред часопис поставио још један циљ – да се при избору материјала за публикување, поред радова већ реномираних и искусних научних истраживача увек одштампа и по неки чланак нових сарадника, младих истраживача и начетника у научној раду, што је задобило обележја традиције часописа и одржало се до данашњих дана.

У протеклих 110. година излажења Анали су као стожер научне издавачке делатности из области геолошке науке на Универзитету у Београду одиграли велику улогу у развоју домаће геологије. Они су од почетка па све до данашњих дана окупљали највећи број сарадника, не само из Србије, већ и из целе наше земље (пређашње и садашње Југославије) као и из иностранства и високим квалитетом објављених радова стекли реноме и карактер, општег југословенског, па и светски познатог и признатог научног геолошког часописа. До II светског рата у Аналима су своје радове публиковали признати страни истраживачи F. Toula, A. Boue, S. Menier, S. Brusina, R. Hornes, F. Tučan, F. Heritsch, J. Pia, O. Kühn. G. Wilson, да би после 1949. године самостално или у коауторству, Анали објавили радове 32 аутора из Аустрије, Бугарске, Грчке, Италије, Мађарске, Румуније, Немачке, Швајцарске, Француске, Русије, Индије и САД.

Редакциони одбор овог часописа редовно су сачињавали реномирани научни радници из Србије, Југославије и из иностранства, а уредници су, поред оснивача Ј. М. Жујовића, били Светолик Радовановић, Сава Урошевић, Владимир Петковић, Коста Петковић, Петар Стевановић, Милодраг Анђелковић, Милорад Павловић и данас Милан Судар.

Осим два прекида, првог од 11 година (1911–1922) због Балканских и I светског рата и другог од 10 година (1939–1949) због II светског рата, Анали излазе редовно, и то скоро сваке године, што се усталило после 1922. године. За све време своје активности Анали су објавили 62 књиге, односно 78 свезака, од којих је првих шест књига штампано, поред српског и на француском или немачком језику, док се издања после I светског рата објављују на српском језику са резимеима на страном језику. Од књиге 54 (за 1990) у часопису се публикују искључиво оригинални научни радови и то у целини на српском и енглеском језику.

У циљу прилагођавања едиције међународним критеријумима и правилима, као и проширивању круга читалаца у иностранству, чиме ће се повећати њен углед у свету, Уређивачки одбор је одлучио да се прилози у наредним издањима Анала првенствено публикују на енглеском језику са резимеом на српском језику.

Како се из самог назива часописа види, Анали су у првом реду намењени изучавању геологије Балканског полуострва и у њему се најчешће објављују радови ре-

гионално геолошких и палеонтолошких, односно минералошко–петролошких геолошких дисциплина овог дела Европе. Међутим, поред радова таквог садржаја у Аналима су штампани и радови из рударства, педологије, сеизмологије, примењене геологије, неорганске хемије и вода, да би се у каснијим периодима појављивао све већи број радова из области геохемије, кристалографије, лежишта минералних сировина, хидрогеологије, геотехнике, геофизике и др. У Аналима су објављивани такође и разни прилози, као што су реферати и библиографија Балканског полуострва. У периоду од 1900. до 1937. године, у Аналима су штампани и записници са зборова Српског геолошког друштва.

Геолошки анали Балканскога полуострва се размењују са 25 разних научних институција претходне Југославије и са 320 научних организација у иностранству (50 земаља/држава), при чему се за размену добија 550 библиографских јединица – реномираних домаћих и страних часописа годишње. Тиме су Анали и у материјалном погледу учинили велики допринос геологији, јер су омогућили да се у замену за њих добије завидан број геолошких и других природњачких часописа сродних наука, чиме је Библиотека Института за регионалну геологију и палеонтологију Рударско–геолошког факултета и данас задржала статус једне од најбогатије библиотеке на Балкану, пошто у свом фонду располаже са преко 124.000 научних и стручних публикација.

Геолошки анали су временом, од оснивања до данас, прерасли првобитне замисли и оквири и данас се они јављају као часопис свеобухватних проучавања појава, процеса и последица у/и на нашој Планети. На ово указује повећани број домаћих и страних истраживача–сарадника, ширење истраживања и писања о проблемима већег броја научних области, односно дисциплина и специјалности, а тиме и општи напредак и развој научне мисли, као и све интензивније повезивање и комуницирање међу стручњацима геологије и геологије као науке са сродним и блиским постојећим и новоформираним научним областима којима је Земља и Земљина кора трајни објект пажње,

Зато, и са намером да такав тренд усмери и подржи, Уредништво очекује сарадњу ширег броја стручњака и научних радника, који ће на страницама Анала саопштавати своје резултате, погледе и проблеме који стоје пред геологијом и њој блиским научним областима, како би овај часопис и надаље остао геолошки светионик, чији је основни циљ (и при формирању и сада) да српској геологији обезбеди и трајно задржи истакнуто место у европској, па и светској геологији и науци уопште.

Београд, децембра 1999. године

Проф. др Милан Судар

One hundred and ten years have passed (1889–1999) since the first volume of the *Annales Géologiques de la Péninsule Balkanique* appeared, and now, the volume 63 is published, which includes this journal among our oldest naturalistic editions. Besides, this is the oldest geological journal not only in Serbia, but on the whole Balkan Peninsula as well. At the end of the last century, mainly thanks to Jovan M. Žujović, the great naturalistic visionary, the founder of the Geological School and promoter of the geological science in this region, the first geologic journal on the Balkans appeared. It has been following the foundation of the geological school and science in Serbia and the formation

of the Serbian Geological Society, which, in time, have exceeded the region of Serbia and the Balkan Peninsula. Today, the *Annals*, as this journal is often popularly called, are well-known and respected scientific journal which can be found, thanks to a scientific exchange, in numerous libraries, scientific institutions and faculties all around the world.

The idea of the foremost Serbian geologist, the founder of the *Annales Géologiques de la Péninsule Balkanique* was, basically, to gather all experts involved in geological explorations and related fields, and to make their results accessible not only to professionals, but to all other possible users of geological knowledge and results of geological explorations. Thus, at the very beginning, the journal gathered both older and younger geologists, as well as chemists, mining engineers and other naturalists similar to geologists and geological science. That is how the *Annals* became an indispensable scientific journal for a large circle of readers, already at the end of the 19th century.

Annales Géologiques de la Péninsule Balkanique started as an official scientific-professional organ of the Geological Institute at the former High School which developed into the University of Belgrade at the beginning of the 20th century. Later on, depending on where the successor of this first Geological School of Serbia belonged, but always following its continuity and staying firmly bound to the University as a publisher, the *Annales Géologiques de la Péninsule Balkanique* were, at the beginning, the journal of the Faculty of Philosophy, then of the Faculty of Natural Sciences and Mathematics, and finally, during the sixties, the journal became the organ of the Faculty of Mining and Geology to whom it has belonged since.

Beside the geological school, which was founded with an idea to, among other things, educate domestic experts in the field of geology, the *Annales Géologiques de la Péninsule Balkanique* had the same goal – that geological explorations in Serbia are carried out mainly by the domestic experts. That is why the idea of J.M. Zujović was widely accepted and both older and younger researchers published the results of their investigations in the *Annales Géologiques de la Péninsule Balkanique* and the Serbian Geological Society. That helped the ascent of Serbian geology, both in the formation of domestic experts and in publishing of the results of their activity.

In the first volumes of the *Annals*, the papers in Serbian, but also in French or German were published, which basically reflected the founder's idea to make the first Balkan geological journal become an European journal, and to make Serbian geology an integral part of the European geology. That enabled domestic explorers of the geology of Serbia, and afterwards the geology of Yugoslavia as well, to push out, to a great extent, most of the European explorers who claimed the geology of the Balkan Peninsula during the 19th century. This journal, thus, from the first volume, represented a barrier against a great invasion of the foreign explorers, especially those from the powerful Austro-Hungarian monarchy, who put not only Serbia, but the whole Balkan Peninsula in the scope of their scientific influences and interests.

Since the first published volume, J.M. Zujović set another goal for the journal – in addition to the papers by already renowned and experienced scientific researchers, selected papers should always include some papers written by new associates, young researchers and beginners in the scientific work. This became the tradition that continued ever since.

In the last 110 years of publishing, the *Annals*, as a center of the publishing activity in the field of geological science at the University of Belgrade, have played an important role in the development of domestic geology. From the very beginning up to the recent times, they have gathered a great number of collaborators, not only from Serbia but from the whole country (former and present Yugoslavia) as well as from abroad, and thanks to the high quality of the published papers it has become well-known, acknowledged scientific geological journal, not only in Yugoslavia but in the whole world. Until the II World War, well-known foreign researchers such as F. Toula, A. Boue, S. Menier, S. Brusina, R. Hörnes, F. Tučan, F. Heritsch, J. Pia, O. Kühn. G. Wilson published their papers in the *Annals*. After 1949, 32 authors from Austria, Bulgaria, Greece, Italy, Hungary, Romania, Germany, Switzerland, France, Russia, India and U.S.A. published their papers in the *Annals*, either as independent or co-author papers.

The Editorial Board of the journal has always consisted of well-known scientists from Serbia, Yugoslavia and abroad, and Editors-in-Chief, beside the founder J.M. Zujović himself, have been Svetolik Radovanović, Sava Urošević, Vladimir Petković, Kosta Petković, Petar Stevanović, Milodrag Andjelković, Milorad Pavlović, and Milan Sudar nowadays.

Except the two interruptions, the first of eleven years (1911–1922) due to the Balkan wars and the I World War, and the second of ten years (1939–1949) due to the II World War, the *Annals* have been published regularly, almost every year, which has been established after 1922. During the whole its activity, 62 volumes i.e. 78 numbers/issues have been published in the *Annals*, the first six volumes being published in Serbian, French or German, while the editions after the I World War were published in Serbian with a summary in a foreign languages. Since the volume 54 (for 1990), only original scientific papers have been published, in Serbian and in English on the whole.

In order to adapt the edition to the international criteria and rules, as well as to enlarge the circle of readers abroad, which will improve its reputation in the world, the Editorial Board of the journal made a decision that, in the following editions of the *Annals*, the papers are going to be published in English with a summary in Serbian.

As it can be seen from the journal itself, the *Annals* are intended, in the first place, for the researchers who study the geology of the Balkan Peninsula, and published papers mostly concern regional geology, paleontology and mineralogy–petrology of this part of Europe. However, beside such papers, numerous papers referring to mining, pedology, seismology, applied geology, inorganic chemistry and waters have also been published, and later on, more and more papers appeared in the fields of geochemistry, crystallography, mineral ore deposits, hydrogeology, engineering geology, geophysics etc. Various supplements, such as reports and bibliography of the Balkan Peninsula have also been published in the *Annals*. During the period of time from 1900 to 1937, the Minutes from the Serbian Geological Society meetings were published in the *Annals*.

Annales Géologiques de la Péninsule Balkanique are being sent to 25 different scientific institutions in the former Yugoslavia and with 320 scientific institutions abroad (50 countries). In exchange, 550 bibliographic units – well-known domestic and foreign journals are received every year. In that way, the *Annals* made great financial contribution to geology, because they enabled us, by this exchange, to receive a considerable

number of geological and other naturalistic journals of similar sciences. Thanks to all that, the Library of the Institute of Regional Geology and Paleontology at the Faculty of Mining and Geology remained one of the richest libraries on the Balkans, being in a possession of more than 124,000 scientific and professional publications.

From its foundation till today, the *Annales Géologiques de la Péninsule Balkanique* exceeded the original plans and scopes, so today they appear as the journal of the universal research of the phenomena, processes and their results in and on our planet. This is shown by enlarged number of domestic and foreign researchers–collaborators and expanding of research and writing about problems concerning various scientific fields, i.e. disciplines and specialties. This leads to a general progress and the development of the science, as well as more intensified connections and communications between experts in geology, as well as between geology as a science with similar formerly existing and new scientific fields which have the Earth and Earth's crust for a permanent subject of investigation.

For all the above mentioned reasons, and with an intention to direct and support such trend, the Editorial Board welcomes collaboration with greater number of experts and scientific workers which will report their results, ideas and problems that geology and similar sciences are facing, in order to enable this journal to remain a lighthouse in geology, whose main goal (in the moment of foundation and today) has been to provide the Serbian geology a distinguished place in European and world geology as well as in the science in general.

Belgrade, December, 1999

Professor Milan Sudar